

Sy-ll spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja ée
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoј mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čeršwoc, é da.

Njeh ty spěwał
Swěrnje džěłał
Wšédne dny;
Džěň pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh éi khma; a
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh podu,
Wokiew ée. F.

• Sserbske njedželske lopjeno. •

Budyšin

14. augusta 1927

Bauzen

Čištich a nakład Esmolerjez knižicziščezěrnje a knižacnje sap. družst. s wobm. ruk. w Budyšinje.
Wutħadźa lóždu ħobotu a wlačzi bėrtlėmje 78 łotych pjeněžłow.

9. njedžela po śwj. Trojizy.

Lišt na Romskich 7, 18—25.

Storo kóžda kniha, kóžda nowina pšchinježe dženknišchi džěň ludžom nimo čziščezaneho řłowa wobrasy. Wobras je na to wořebite, so móže někajki podawł wjele lėpje wujaknicž, hacž dołħa řada. Wuhotowanje wobrasow stanje řo na jara wšchelake wařhnje. Haj, je fotografiskim apparatom řhotuja wobrasy, na kotrychž widžišch pšches kožu žiweho čłowjeřka měřtna řnutskownych řhorosćow. Ale ř temu řřebaju najpředny wořebitu řwėžu a potom dobre, haj tajřeho wi-dženja řwucžene wóčřko.

Čzeřřcho drje řiřčze je prawe pruhi naložowacž, so bñchmy wobras dořtali wo čłowjeřkej duřchi. Próřowali řu řo wo to najmudřiřchi ludžo wřchėch čřařow. Wořebje řu tež na to džiwali, řpóřnacž, řchto řo w duřchi podawa, řak řaloko móž duřče dořaha, řajře řtrachi jej roža, hacž duřchi pomħacž, wupomħacž řamoža.

Wo řesu řu wėmy, so je w řwėtle řhodžil a so je pšchezo prawny wobras teho pšched woczomaj měř, ř kotrymž řėčzeřche. Eswjaty Pawoł, jeho wulki japořchtoł, podawa nam w 7. řawje liřta na Romřkich.

w o b r a s ř n u t s k o w n e h o č ł o w j e ř k a.

Tu widžimy něřchto wo dobrej woli a řprawnym próřo-wanju; wo próřdnym bėdženju a čłowjeřkej nuřy a wo wėřřtm třořčze a džaknej wjeřeřořci.

1. řadaja řebi něřchto wot tebe a ty prajiřch „Nė“, dħa řebi ħnydom myřla, so njehařch. „To leži jeno na do-brej woli“, řak řudža a njepomyřla, so ř tym ħuřto druhemu

wulku řřchidwu čřinja. Derje temu, řiž ma dobre řwėdomnje a móže prajičř: „Wolu ja mam, ale to řchtož řebi řadařch, njeleži w mojej moży“.

řinał pak řteji, ħdyž řebi twój Bóh pořřušchnořč wot tebe řada. Esmėřch potom řo řamolwicž? Eswjatemu ja-pořchtokej je žyłe jařne, so móže čłowjek ř Božeř pomožu wřchitko dořonjecž. A řak wjele je wón dořonjał! Ale wón řo teho tu njehwali, ale jeno to wuřnawa, so ma dobru wolu. —

Móžemy to tež řami wot nař prajičř? Haj, řak wjele tola: Tñch řwojich bñchmy rad lubřcho měř hacž je to hacž dořal bñko; to bñchmy rad dořpili, so njebñchmy řo wjazy mjeřřali; řwój jařł rad řkludžili, Bože džėřacž řařnje džer-řeli, w powołanju řwėrnı wostali.

Pola druhich ludži njebudže řinał. Njeřmėmy wėricž, so na tym, so řle čřinja, řwoje wjeřele maju. řusto řda řo, řaž bñchu worakawe myřle měř, a poprawom njebė potom to, řchtož řřnchu, řak řlė. řa wřchitko, řchtož řo tebi na two-jich řobucłowjeřkach njepodoba, móžeřch wjele pšchitřadow podacž, ale řpodziwnje wostanje, so řesu ř ħřėch ħidzeřche, ħřėřniřa pak lubowařche. ř jařnym wóčřkom řpóřnaje pola řariřejřřteho wulki řtrach, so wostanje, řajřiž je, a pola řkonika wjeřeli řo nad ředženjom po prawdořci. řak pónđze řo tež tebi. řeřnajeřch čłowjeřka bliže, namařařch ħdyž tež niž řylnu, dħa tola najbóle dobru wolu.

W kóždym teži čřer ř temu, řwoje řnutskowne řiwjenje řdzeržecž. řjes řprawneho próřowanja to drje móžno njeye. řunařch řo řwjatemu Pawołej, řiž móže pořařacž na řwoju řłuzbu řa wupřchescžėranje Božeřo řraleřtwa, řotřehož řbóžř

niłowa lubość wabi, druhim ł pomozn bycz, kotremuż je Bo-
ži hwyaty duch pohoń ł hwyeczenju myłłow kameje hwojeje
wutrobny?

2. Me runje ta dušha, kotraž ho sprawnje prózuje, na-
šhoni tež něšto wo prošnym bėdženju a człowjeskej nušy.

Pšhes zny hwyet dze šdychowanje po wumóženju. Wulke
czeže leža na wjele człowjekach. Swonkowne nušy: Hospodař-
stwo czerpi we wulkim a czujomnje ja kóždeho w małym.
Šchtóž pak hłubje nutspohlada, widži, so dženša niz mjenje
hacž wczera hrěch žiwjenje kašy a hwědomliwego ł praščenju
czěri: „Šchtó chze mje wumóz ł teho czěla teje kmjercze?“

Hdyž je woštała wola, hdyž bė dobra? Prózowanje, hdyž
bė sprawne? Runje to šaczuwa japošhtoł Pawoł, jako hu-
bjeństwo: „Šchtóž nohzu, to czinju, a to dobre, šchtóž chzu, to
njeczinju.“ Kajke rosdwojenje w człowjeku!

Japošhtoł praji, so mamy dwojaki šakoń w šebi: Boži
šakoń w šnutstownym a hrěchow šakoń w štawach. S tym naš
hnydom pokaja na naše husto prošne bėdjenje. Šchtóž
chzychmy, nješkmny wuwjedli; nadobo namakachmy ho šrijedža
we wězach, pšhed kotrymž chzychmy ho runje na šedžbu bracz.
Tyžaz krocž Bohužel podleži to dobre. Pšheškapjene, pšhe-
leščene a poteptane woczichnje, a šlyšhecž dawa ho czim
wjazy to druhe: zofamy ł lėnej wutrobu, a czělo pocžinu
nad nami ł knješom bycz město Duha.

Potom drje mēnišch: to je šlabošč, kotrejž njemóžešch ho
wuwinyčž. Me hwyate pišmo praji: „Budžče štróšbi a wa-
chujče!“ Bėdžičž mamy ho se šlabošču. Potom drje ho se
tym špokojišch, so šy dobru wolu měl. Me hdyž je woštało
pšchi dobrej woli, njeje hišhcze woprawdže d o b r a wola
była. Nicžo njemóže kaž ho šda cze wumóz. Našch doktor
Marcžin Luther špěwa: „Šrijedža helškich pšomjenjow dnr-
bjeli my woštacž; Šchtó nam pomha wot hrěchow, so trošcht
mohli doštacž?“ a wotmolwi: „Ty šam, o Knježe Khrjšcže“.

3. Tež našch wjele noweho pytažy cžaš w nicžim druhim
wěšty trošcht namakacž njebudže. To je pšhešhwědczenje šhe-
lečanow. Hdyž ške hwědomnje człowjeka czwiluje; hdyž
šhory wě, so jeho Bóh tón Knjes domapnta, dokelž je hjes-
bóžne žiwjenje wjedł; Hdyž šhiprošč czěla pšhińdže; hdyž
pšchi kmjertnym ložu jeneho tnych šwojich šedžimny; hdyž pšchi
rowje štejimny, dha wěmy, so to jenicžki trošcht woštanje:
„Bóh je hwojeho šyna dał, pšhes kotrehož wón naš wumóže!“

Me to njechamy škóncžnje šabycz, ł cžemu nam našch
Šbóžnik pomha: niz, so bychmy ho šami mjenje prózowacž
trjebali, ale ł temu, so bychmy wjazy dokonjecž šamohli. Tón
trošcht mamy w Khrjštušku: My šmēmny ł njemu pšhińcž kaj-
žnyž šmy, a šmēmny pšhes njeho ho pšchemēnicž.

Eswjateho Pawoła džakna wješelosč ma w tym hwoju
pšhicžinu, so je nětkle na žyle hinašchim pucžu hacž tehdom
mjes Jerusalemom a Damaskušom. Potom hašle, hdyž šmy
ł wutrobu wješeli, so šmy našchemu Knješej poškušnosč
winowacž, šmēmny prajicž: „Ja džakuju ho Bohu pšhes Je-
šom Khrjšta, našeho Knjesa“.

Esmy potom šami dopošašma ša wěrnosčž šłowa:

„Człowjek bycz řeka bėdžer bycz,
Kšheščan bycz pak dobywař bycz!“

Šwěrní hacž do kmjercže.

S profetami tam wótzow šny du
W czřjódžy šheščanow
Kiž šchiža pšchah a czwilu czerpjachu
W kraju czwilerjow.

A tym šchiwda nima žana
Nětk wjazy pšhistupa
A škóncžna wěčnosčž řjana
Šich jašnje wobdawa.

Tak špěwa po šerbšku Jan Kilian w řjanym šerlušchu
našeho pšhidawka. A to je šerlušch, kotryž měl evangel-
ške wošady wošebje w měřazu auguščze špěwacž, wošebje we
auguščze tuteho lėta 1927. Je to tola pšchichodnu wutoru,
16. augušta 400 lėt, so jedyn ł přėnich martrarjow evangel-
škeje žyrkwje, duchowny Kanšer, w Bayerškej martrařku
šmjercž na šhcžěpowžu namaka, a budže ho to tola 27.
augušta lėto runacž, so jedyn ł jeje pošlednich martrarjow,
šarař Siegfried Šchołta, w Rušowškej dla hwojeje evangel-
škeje wěry krawnu šmjercž namaka. Tutemu pšchihotowa
šmjercž šašakšosčž njewěry bolšchewikow, kotraž tam wšcho,
šchtóž šheščijaniške, pšheščěhašche a hišhcze pšhecžěha, wo-
šebje pak tež to evangelške; tamneho špali na šhcžěpowžu ša-
šakšosčž romško-katoliškeje žyrkwje, kotraž tehdom wšchudžom
wšcho, šchtóž evangelške, pšheščěhašche a w morjenju evan-
gelškeho řetzarja wohlada Bohu špodobny škutk. Mjes
šmjercžu tuteho a tamneho martrarja pak nalicžišch wulke
šnyly tnych evangelškich „kiž šchiža pšchah a czwilu czerpjachu
w kraju czwilerjow“, czwilerjow ł luda njewěry a ł luda
romško-katoliškeje žyrkwje. A Kanšer njebė přėni martrař
evangelškeje žyrkwje. Šižo 1. julija 1523 pšchihotowa pšhe-
ščěhanje bamžoweje žyrkwje přėnimaj martrarjomaj evan-
gelškeje wěry bolštnu šmjercž. Woes a Ešch wumřěšhtaj we
Brüšelu martrařku šmjercž, dokelž nohžyšhtaj ho wotřez
wěry reformazije.

Je bjes džywa, so ho jich wjele na tym pohóršchuje, so je
evangelška žyrkej šabywa, bóle a šjawnišcho wopominacž hwo-
jich martrarjow, hwojich řjekow wěry, kiž bėchu šwěrní hacž
do šmjercže. Čžehodla je ho to štalo a ho hišhcze štawa? Tu
šu wšhelake pšhicžimny.

My evangelšny widžimny, so je w katoliškim cžěščowanju
martrarjow wjele njestroweho a wjele, šchtóž je legenda, t. r.
pobožne powjedancžko. Nadrobne hištoriške pšhepytowanje
a pruhowanje je pokajašo, so štawišny husto doščž něšto
druhe powjedaja hacž legendy martrarjow. My evangelšny
nimamy ša to, so je martrařka šmjercž wošebity šašlužbnny
škutk, kotryž mohł šebi człowjek wušwolicž a ł kotrymž mohł
šebi wošebite a wjetšche wěčžne kubla, wjetšchu mšdu dohycž
hacž druhi Bohu hacž do šmjercže šwěrnny šheščijan. Tež
w tutym placzí nam, šchtóž řesuž Khrjštuš, našch jenicžki
šřednik a wjednik ł šbóžnojčzi, praji — Luk. 17. 10 — „Hdyž
wšhitko šcže czinili, šchtóž wam je pšchikašane, řjetčžče: My
šmy njewužitni wotrocžkojo; my šmy czinili, šchtóž czinicž
winojčzi bėchmy“. Našcha evangelška wěra nam tež njedo-
wola, martrarjow wjšche štajecž hacž druhich w hwojej wěry
hacž do šmjercže šwěrnny šheščijanow. Katoliška žyrkej to
czini a powyšchuje wošebje martrarjow ša hwyatnyč a do-
wěry wošebje jim to šastupowanje druhich wšchědnnyč czł-
wjekow pšhed Bohom a pšhipižuje jim dobre škutki, kotrež
šu ša druhich šobu czinili.

W tym wšchēm leži pšhicžina, so ho evangelška žyrkej tak
je hwojimi martrarjami nješaběra, kaž katoliška. Me so je
ho tak malo ł nimi šaběrała kaž wošebje w pošlednim cžažu,
tak so tak někotry šyła martrarjow evangelškeje žyrkwje nje-
šnaje, to je njedostatk a brach. Wot tuteho naš nadžiom-
nje wuhoya našhonjenja pošlednjeho lėtdžěšatka, w kotrymž
je šnowa wulka šnyła evangelškich martrarjow šwěru hwojej
wěry se šmjercžu wobšhwědcžika. To žada šebi hižo džakor-

nojcž wot zylkeje zyrkwje a jeje wěrjaznych. A potom ho nje-
hmě to jene sabncž: Eswěra martrarjow, se hmjercžu sajn-
glowana, je žórka, i kotrehož ho wožiwjaze, spomožne mozy
žórka do zyrkwje a jeje wožadow a jeje wěrjaznych. Wěra ho
hyni a nowe žiwjenje ho do njeje płodži. Čžitaj powjescže
wo hwěrných martrarjach, a tež ty budžejch sacžuwacz tutón
wožebity žohnowanja poľny wliw, kotryž i nich wuthadža,
njech to nětk čžitajch wo přenim martrarju kšhesčžijanskeje
zyrkwe, wo Schčžepanu, kotryž nětkle sažo w předowanjach
pšched nami stejese, njech wo Pětrje a Pawole, njech wo
Barpetuwje a Blandinje, njech wo Boesu a Čšchu, njech wo
Baltach a Siegfriedže Schokče.

(Pšchichodnje dale.)

Sčto čže šobu do džěla?

Towarštwu evangelskich młodženzow, kotrež šu we wul-
koštatnym swjaškú towarštwow evangelskich młodženzow šjed-
nocžene, šu na 200 000 evangelskich młodženzow pod kšhižnej
khorhoju Khrystužowej šhromadžike. 3600 towarštwow evan-
gelskich młodženzow škutkuje w tutym šjednocženštwje a wu-
konja tak šlužbu šnutskeho mišionštwu na młodžinje a na
zylým ludu.

Najše škutkowanje čže šobu pomhacz, nješč žwonkownu
a šnutsownu nušu najšeje młodžiny, wufubłowacz młodži-
nu w čžělnym a duchownym a ju dobywacz ša kraleštwu
Khrystužowe. A tajka šobupomoz je wulžny nušna, pšchetoz
te dobre mozy, kotrež hewak ša młodžinu a na młodžinu škut-
luja, kaž wožebje štaršchiski dom a šhula, njedožaha, a tež
to dotalne prózowanje zyrkwje a kšhesčžijanskich towarštwow
njedožaha; to poľasuja tola wobštejnoščje, kajkež šu: Nje-
ščje ženje hiščče kšhšcheli haru a reježu, kajkaž to tu a tam
šo šběha na wječorach a w nožach na hažach a pucžach a
druhdže? Nješčje ženje hiščče poľluchali na špěwy a
hrónčžka, kotrež našcha młodžina špěwa? Nješčje hiščče
ženje i jeje rěčžow a rosmotwjenjow wufšhšcheli rošne, ju tu
młodžinu, woħańbjaze šłowa? A nješčje w jeje čžinjenju
a šadžerženju ženje hiščče pštnyli njedobre, njeprawe, nje-
póžčžiwje čžinki? Sčtož nicžo tajke njeje našhonil, tón je
se štwjerdnjenej wutrobu a šacžinjenymaj woczomaj a ša-
tnkanymaj wufšhomaj tu byl. To njeje to hłowne, šwaricz
na młodžinu, wona hušto doščž to hinaš njewě, dokelž je taj-
keho widžaka a kšhšchala. Šłowne a wažne je, pomhacz, a
to šo štanje, hdnž šo žórka tajkeho kažazeho žiwjenja šatnka
a wotřěnu a hdnž šo młodžina čžiščži. Žórka tajkeho kaže-
nja šu pak wšchitžy čži, kotšž šu tak abo hinaš pšhinošhowa-
li tomu, šo by šo awtoritata w ludu a kraju, w šwójbach a
domach, pola jenotliwých podryta, awtoriteta štata a wšch-
noščje, šhule a zyrkwje, nana a macžerje, mišchtra a hošpo-
darja a druhich, pšhedewičem pak awtoriteta Boha, jeli šo
tak pracicz šmēmny, to rěka bohobojoščž a luboščž k Bohu.
Šdnž šu pak tole žórka a špoczatki tajkich nješbožowných, ka-
žaznych wobštejnoščžow, ma šo tež wšcho džělo ša polěpšhenje
na to šłožicz, šo to bywa i tym wšchem sažo lěpje a lěpje, šo
wulka kafiš Jesužowa wo wulkej luboščži k Bohu a k bliž-
šchemu sažo šnata a sažo dopjelňjowana.

A w džěle ša to je tuto wulke šjednocženštwu evangelskich
młodženzow runje kaž to podobne evangelskich młodnych hol-
žow. Šo bychu wšchitžy, kotšž tutu nušu a jeje pšhicziny wi-
dža, tola tuto džělo towarštwow evangelskich młodženzow a
evangelskich młodnych holžow podpjerowali, wožebje štaršchi
a hošpodarjo; woni bychu, — šo by tole tola kóždy špóšnaš —
tak šchtworaku wulku a rjanu a žohnowanu šlužbu wulko-

njeli: bychu šlužili: Bohu tomu Knješej a młodžinje a zylke-
mu ludej a — a to nješabudžmy tola! — a šebi šamemu, še-
bi wufublujo i tym młodžinu, kotraž jim dawa sažo dobrých
šynow a dobre džowki a dawa šwěrných wotrocžkow a šwěra-
ne šlužowne holžy. Šich nadawš, kóždeho kšhesčžijana a kóž-
deje kšhesčžijanški nadawš to je, w tym šo tola ništon nje-
mol a tu šo tola ništon nješpntaj i něčžim wurěčžecž! A tež
w tutym budže wot kóždeho ras šlicžbowanje žadane. —

A šchto to čžinicž? To pohladaj na šwój šchtant, šchto ty
šy, hacž nan abo macž, hošpodar abo hošpoša, mišchtr abo
mišchtrka a tak dale! A potom škutkuj kóždy na šwojim měš-
nje najpředny ša tnyh, kotšž jim bliško domach a wonkach,
wodnjo a w nožy, njedželški džei a wšchědnny džei, a to se šlo-
wom a pšchikladom, je škutkom. Kóždy waž a čžěščžuj tu
awtoritetu, kotraž nad nim je, šo by kóždy, kiž pod nim je,
tež jeho awtoritetu čžěščžowacz a šebi wažicz mohł. A potom,
šo hiščče něščto mjenujemy, podpjeraj evangelske towar-
štwu młodžiny! To možesh čžinicž i tym, šo młodžinu na-
moľwješch, do tutnych šwěru kšhodžicz, šo wuhotowanja mło-
džiny wopštuješch, njech w šhromadžišnach, njech hewak, njech
n. pšch. hdnž w Božim domje na khorje špěwa abo piška, šo
towarštwu a jeho wuhotowanja, kaž n. pšch. bibliotheku, pod-
pjerujesh i darami, i jonym šłowom, šo šy šobudželaczěš a
šobudželaczěška na tutym polu šnutsowneho mišionštwu.
Khrystužoweho. To byčž, mašch tež škladnoščž, hdnž šo we
zyrkwi kollektu ša tuto džělo evangelskeje zyrkwje šběra.

Šo by jich wjazny a wjazny na tutu wulku nušu, kotraž
młodžinu a i tym štaršchich, a zylý lud tnychi, dohladašo a
šdobom na škutkowanje pomozny, je šo šnutsowne mišion-
štwu ša młodžinu na jedny i tnyh moderných pucžow podalo.
Šilm je jeho mjeno. A wožebje budž tu na tón najnowšchi
šilm ša tuto džělo k šěpšchemu młodžiny poľasane, na: „Am
Freiheit und Freude“. Tutón wupožčžuje tu w Šakškej
„Filmstelle des Reichsverbandes der evangelischen Jung-
männerverbände Deutschlands, Dresden.-A., Kaulbachstr. 7.“

Šdnž tu pšchi špoczatku mjenowachmy towarštwu mło-
dženzow a nětk tu runje sažo, nočžemy šabncž, tu tohorunja
hiščče ras wufšběhncž, šo runje tak se wšchej šwěru džěla
a škutkuje „wulkoštatny šwjašk towarštwow evangelskich mło-
dnych holžow“, kotrehož šydlo je „Burkhardtshaus, Berlin-
Dahlem“. Do tuteho šluška tež našch šakški krajny šwjašk
je šwojej wulkej licžbu towarštwow evangelskich młodnych
holžow Šakškeje. Tutón šteji pod wuštojnym wodženjom
šnjeni šarački Šröhlichoweje. Wón pšchepošhuje runje we
tutnych dnjach na šwoju hłownu šhromadžišnu, kotraž budže
4. šeptembra w Drježdžanach. Tutej pšchšamknje šo potom
5. šeptembra šendženje wjednikow a wjednižow towarštwow,
tohorunja w Drježdžanach. Njedželu, 4. šeptembra pop. 3
hodž. je Boža šlužba w kšhižnej zyrkwi a pop. ½ hodž.
hłowna šhromadžišna w towarštwowni. A šo by kóždy špó-
šnaš, w šakšim šmýšle šo džěla, podamy tu te šči wotdžěle
tuteje šhromadžišny: „Tón Knjes je wulke wěžny na naš
čžinik; toho šo my wješelimy“; rošprawa wo šandženných
čžahach, šnjeni zyrkw. radž. Seidel. „Tón Knjes je dobreho
na naš čžinik, jeho je to žohnowanje“ rošprawa lěta 1926,
šnježna Šańža Wogelež. „My hladamy dnjam, kotrež pšchi-
kšhadžēja, we wěrje napšchecžiwu“. Nadawki pšchichoda, šnje-
ni šaračka Šröhlichowa. A tutym ššjom dnykam pšchidžěla
šo hiščče: rošprawa poľkadnika, wólby atd.

Tež wo džěle towarštwow evangelskich młodnych holžow
šy šo šwětkowe wobrašny šhotowike, kotrež nam rjane a pěčne
i tuteho špomožneho prózowanja poľasuja. Doštaščž je mó-

želj wot „Evang.-lutherischer Landesverband für weibliche Jugend in Sachsen. Dresden.-A. Ferdinandstr. 16.“

Džela je tu na tutym polu wjele, jara wjele, a žně žu wulke, ale mało je tu hišćeže tych dželaczerjow. Šhto dže žobu dželacz?

Zyrkej a stat.

Statny šulski satoň je w tutchwilu žobu hłowne praščenje snutskowneje politiki. Jeho nacziš je, kaž je snate, hotowny. Won dowola tsi wšhelake šule: žwětnu, simultanski abo šhromadnu a konfesionálnu šulu abo šulu wěrumušnacza. Snate je, šo žu wožebje wučerške towaštwa a džel wučerjow ša žwětnu šulu, ša šulu bjes nabožiny wuštupili. Kač pač to š tutym wołanjom ša žwětnej šulu je, wobžwětla nam ščehowaze wuprajenje, kotrej wjednik roškudnych šulskich reformarijow Paul Österreich wošjewja w čašopišu: „Der neue Erzieher“: „Šhto by drje wunošcht był, hdy by šo w „němskim wučerškim towaštwe“ potajne wothložowanje wotměło, pšchi kotrymž by dyrbjal kóždy žobustaw žwój hlož wotedacz wo tym praščenju: konfesionelna, simultanski abo žwětna šula? Esnadž módrny džiw! Wučerštwó žada ša měrom, tohodla woštawa offizielnje a šjawnje pšchi starých formulach: statna a simultanski šula! Ale hdy je wutrajnošč ša tole? We hłownym rosriža statne šwěščenje dohodow a wužwobodjenje wot šulškeho dohladowanja duchowných. Wěž rosuma to, wutroba pokušuje ščehwki staroby! Eswětna wožebita šula — Weltliche Sonderschule — doštawa jenož š prózu wučerjow. Eswětna statna šhromadna šula, to bē jenož Danzigške wobsamtnjenje — extra muros — šwonka murjow! Fronta je jenož fronta wobaranja; wona bē šhrobła ale — žadny lud šamože na pšchezo žiwy byčž w njerosumje! Stare mužštwó mrěje, młode ma šo na štronu, njepšhecžel dže wočoło štarožwěrneho štejnišćežja!“

W lěčže 1926 je jich 64 985 štacžanow Němskeje wóžny kraj wopuščežilo, wučahujo do wšchých móžných krajow šemje. Wot wóžny hacž žem je šo jich na poš milijona tajkich wučahowarjow nalicžilo. Šhto štara šo pač ša tutých do wupučžowanja, pšchi wupučžowanju a po nim. Stat drje to a tamne čžini, ale to njedožaha runje pšchi tajkim wožnym a roškudnym špocžinanju. Tohodla je šo tež tu ewangelški ščehšžijanski luboščž žobu do džela dała a šažožila „mišionštwó ša wučahowarjow“ — „Auswanderermission“. — We Witzenhausenje pšchi režy Werra ma „Evangelischer Hauptverein für deutsche Ansiedler und Auswanderer“ šwoje žydko a po žyžnym kraju šwoje poboczne towaštwa a štazije. W Šakškej je tuto dželo žobu „towaštwo ša snutskowne mišionštwó“ pšchewšalo, kotrej ma w Drježdžanach šwoje hłowne městno. Po tškazach je tuto mišionštwó tu snutskach we kraju a wožebje tež w namóřškich městach š radu a š pomozu wučahowarjow podpjeracz mohło a dyrbjalo. — Tak tež š tutym ščehšžijanski luboščž wukonja dželo, kotrej wukonječž by nadawł štata a žyžeho luda był, a žluži jenotliwym a powšchittkownoščž.

Wšhelka š bliska a š daloka.

Bratrowška gmejna abo Herrnhutšy špominaja 13. augusta na wožebity a roškudny džej žwojich štawišnow; je tola 13. august 1927 tak rjež 200lětny jubilejny džej wobštaczja Herrnhutškeje gmejny. 17. junija 1722 žwječžachu woni 200lětny džej šažožanja Herrnhuta. 17. junija 1722 bu přeni šchtom ša twar tutoho městaczka puščeženy. Dolho

to njeje tehdy tračo a nowe žydkleščežjo měješche hižo 300 wobdlerjow. Šwjetšcha bēchu to ewangelšy ščehšžijjenje, kotšž bēchu š Morawškeje wučahnyli, dokelž bēchu tam wěry dla pšchewšehani. Mjes nimi bēšche wěšty Krüger, kotryž měješche wožebite štejniščežjo a wožebite wučžby. Pod tutoho wliwom hrožšche štrach, šo šo tuta młoda wožada wot žyrkwe wotdželi. Nimo toho knježesche wěšta roškora mjes šoloništami a šdobom mjes tutymi a hrabju Zinzendorfom. Tuton pšchewšdli šo tohodla žyle do Herrnhuta, šo by jich š duchepastyrškim dželom wučžil wěrnú luboščž š bližšchemu. A jeho próža bu žohnowana. 13. augusta 1727 žwječžachu Bože wotkašanje a pšchi tutym pšchedobny šo we wožadže to špocžacžje teho, šchtož je prawe a špomožne. Šažydkerjo šo šjednachu mjes žobu a š hrabju Zinzendorfom a š šararjom Rohu-Berthelsdorškim. Do šwojeho dženiška je wožada tehdy šapizala: „My nawuknyšmy luboščž.“ A tuto wujednjenje a nowe šjednčenje 13. augusta 1727 bē še šapocžatkom noweho rošwicžja a šacžewa gmejny. A tole wopomina bratrowška Herrnhutška žyrkej 13. augusta tuteho lěta. To šo štawa bóle š čžicha, dokelž je šo 1922 še šažoženiškim žwjedženjom Herrnhuta 200lětno wobštaczje gmejny šjawnje a powšchittkownje žwječžilo. Šabnta wožnoščž 13. augusta 1727 njeje.

S Budyščina. Praščenje našcheje šuperintendentury šo š 1. oktobrom roškriža. Knjes šarar primarius Tröhlich pšchewošmje š tutym dnjom tuto nowe šaštojnštwó jako přeni šuperintendenta Budyščina. Knjes tajny žyrkw. radžicžel Rosenkranz šloži še žamžnym dnjom šwoje dželo jako šaštupjer Budyšškeje ešorije. Š tym nětk tež po Lubišškej a Kamjenicžanski šuperintendenturje tuta ššecžja do šwojeho porjada pšchiždže. Žitawška čžaka hiščeže na to.

S Budyščinka Našch wjeledoštojnny knjes šarar Lic. Mróšal je šwoje šarške šaštojnštwó šložicž dyrbjal, nušowany wot wšhokich lět a šhorošče. Š tym pšchiždže ša našchu wožadu wakanza abo to, šo šo našcha mała wožada někač še wjetškej žužodnej Poršhiškej wožadu šjednocžži. Tak šacžuwamy tež my tu nušu, kotraž nětkle žylej šakškej ewangelškej žyrkwi hrošny, šo njemožeja wšchě wožady šararja doštacz a šo žyrkej žebi dyrbi š tym pomhacz, šo žužodne wožady, wožebje mješšche, šjednocžuje.

S Šornjeho Wuješda. Našcha wožada doštanje nětk šoršny šwojeho duchowneho. Dokelž bē našche próžowanje wo šerbškeho podarmo, je šo němski wušwolik, a to š. šulski direktor šwonka šlužby cand. rev. min. Oskar Günther-Kamjenicžanski. Kaž šlyšhimy, budže nowy šarar přenju njedželu šeptembra šapokajany. Ke Kotowškej a ke Ketlicžanski wožadže pšchisamtnje šo nětk jako ššecžja našcha wožada, kotraž hacž dotal šerbška, nětk němskeho duchepastyrja doštanje. To je něšchto naštróžaje! Ša tak krotki čžadž tš wožady, š kotrychž měješche jena, Ketlicžanski, hacž žem šamo dwejoch Ššerbow w šarškim šaštojnštwje.

S Wóšporta. Wobžadžjenje našcheho šarškeho městna je nětk došarjadowane. Š. šarar Kanig-Kotowški šo š nam pšchewšdli. Kotowška wožada šo š našchej na čžadž šjednocžži, tak, šo je š. šarar Kanig š šdobom tež š šararjom Kotowškeje wožady. To je nam wožrjedž našchich lužiškich wožadow widomny dopokas ša to, kač duchowni pobrachuja, šerbšy a němsžy.

Šištowanje. Ša 10. po žwj. Tr. Š. w B., ša 11. po žwj. Tr. Š. w B., ša 12. po žwj. Tr. Š. w B.

Šamokwity redaktor: šarar Wyržacz w Šoščaczach.